

“Za razliku od drugih znanosti, u medicinskim je cilj ne samo obogatiti i proširiti ukupno znanje već i poboljšati zdravlje”

(the NWO Medical Sciences Council)

Na raskrižju i stoljeća i tisućljeća suvremenici smo više nego dramatičnih lomova i suprotnosti, međunarodnih sukoba i pomirbi, “pluralizma interesa” siromašnih i bogatih, razvijenih i nerazvijenih, potlačenih i ugroženih... Suvremenici smo (i sudionici) vremena kojemu neumoljivo curi vrijeme i ne trpi zaostajanje u životnoj utrci i koje svakodnevno postavlja nove zahtjeve određujući pravila ponašanja. Na raskrižju smo dakle kada se i nesvjesno povlači crta između starog, poznatog u traženo, novo, određuju novi životni parametri kada se jednostavno zna da nas više ništa ne može iznenaditi: stoljetni protivnici i sukobljavane strane stvaraju ujedinjenu Europu, Sveti Otac u ime Crkve moli oprost za sve počinjene grijehе, Zemlja je postala globalno Internetovo selo, brišu se razlike između vjera, naroda, spolova, žene su se izborile za ravnopravne pozicije u znanosti, tehnologiji, svakodnevnom životu, politici, izborile su leaderske pozicije čitavih država. Ljudski vijek postaje duži proporcionalno dosegnutom razvoju, globalnim svjetskim humanim trendovima i životnom standardu, pri čemu i znanost bez ikakve rezerve valja staviti u službu produženja životne dobi i, u globalnim okvirima, sve brojnijem dijelu upravo te starije populacije.

Većina svjetskih zdravstvenih udruga usredotočuje svoj interes baš na taj stalno rastući dio populacije tražeći uzroke i nastojeći dijagnosticirati, odrediti i poticati sve moguće čimbenike tog rasta. Krajnji je cilj dakako pripomoći što većem produženju ljudskog vijeka.

Na Trećoj internacionalnoj konferenciji o usporavanju starenja i biomedicinskim tehnologijama vodeći su kliničari pretkazali da će se očekivana životna dob produljiti na 120 godina. Takva tvrdnja potporu nalazi u suvremenom shvaćanju načina života, vježbi, usporavanju starosti kirurškim i medikamentnim tehnikama, obnavljanju imunostava, mijenjanju prehrambenih navika...

Pri svemu tome nije zanemariva ni činjenica da se golemi troškovi zdravstva svagdje u svijetu smanjuju upravo održavanjem zdrave populacije. I dok medicina obnavlja i održava zdravlje, farmaceutska industrija nastoji odgovoriti potrebama i pružiti potporu tim nastojanjima. Područje koje je dugo bilo zapostavljeno jesu bolesti koje pogađaju gerijatrijsku populaciju. Interes istraživača nije bio poticajan ni za otkrivanje ni za oblikovanje lijekova tog područja. Kako se očekivana životna dob bude prolongirala, tako će ljudi sve više obolijevati od artritisa, karcinoma, osteoporoze, srčanih tegoba, Parkinsonove i Alzheimerove bolesti, dijabetesa, depresije, uroloških smetnji, moždanog udara, slabljenja vida i sluha... Teško je reći da sada ijedna od spomenutih bolesti ima dokraja zadovoljavajuće postupke liječenja. Gerijatrijski bolesnici u pravilu boluju od više bolesti i gotovo svi imaju problema s uzimanjem lijekova koje im propisuju liječnici iako je činjenica da farmaceutske kuće ulažu golemo sredstva u istraživanja. Pri tome dolazi do neracionalnosti na koje upozoravaju i liječnici, bolesnici ali i farmaceuti. Primjera radi, farmaceutske tvrtke usredotočuju se kod krvožilnih bolesti na proizvodnju pripravaka za liječenje hipertenzije iako je tržište tim lijekovima prezasićeno. Osjetno manje radi se na istraživanju, pronalaženju i distribuciji lijekova za područje infarkta, hiperlipidemija, angine pektorisa, aritmija, koronarne bolesti i bolesti perifernih krvnih žila. No četvero od petero ljudi koji umiru od srčanog infarkta starije je od 65 godina. Na području malignih bolesti najviše se istražuje karcinom dojke gdje su i dosegnuti najviši dometi, ali su stoga zapostavljene neke druge maligne bolesti koje pogađaju starije osobe poput karcinoma mokraćnog mjehura, jetre, želuca, uterusa, ezofagusa i pankreasa te leukemije.

I tako se vraćamo na početak, na činjenicu da smo na povijesnom Raskrižju na kojem određujemo putove za budućnost. I usmjereni smo i danas onomu čemu je čovjek od samog svog početka težio: stalnom traganju za “eliksirom života” koji bi stalno poticao i produžavao životnu dob. Pred našom strukom, liječničkom i farmakološkom, stoji zadatak permanentne potrage za novim metodama liječenja i novim pripravcima koji bi spriječili nastanak bolesti i održavali što duže punu životnu formu, tzv. life-style drugs. Na tome tragu raden je i ovaj broj Medicusa.

Glavna i odgovorna urednica
Margita Rušinović